

Znanstveni skup Hrvatskog arheološkog društva održan u Gradskom muzeju Varaždin (11. - 15. 10. 2010.)

Nakon stanke od trideset i pet godina u Varaždinu su se ponovno okupili članovi Hrvatskog arheološkog društva (dalje HAD) i njihovi gosti. Godišnji znanstveni skup HAD organiziran je u suradnji s Gradskim muzejom Varaždin (dalje GMV), a trajao je od 11. do 15. listopada 2010. godine. U svojstvu članova Organizacijskog odbora snage su udružili Božidar Čečuk, Jacqueline Balen i Helga Zglav-Martinac kao predstavnici HAD te Marina Šimek kao muzejska savjetnica Arheološkog odjela GMV. Osim Organizacijskog odbora, na poslovima organizacije, prethodnih priprema, prijemu članova Društva, prigodnoj prodaji stručnih izdanja te drugim poslovima vezanima uz tok znanstvenog skupa i stručnog kolokvija sudjelovali su zaposlenici GMV: Spomenka Težak, muzejska savjetnica Povijesnog odjela, Miroslav Klemm, muzejski savjetnik Kulturnopovijesnog odjela, Petra Rutić, dokumentaristica, Marko Stančin, muzejski tehničar/čuvar-vodič, Andrej Švooger, fotograf i Dragica Škarica, održavatelj čistoće. Osim stalnih zaposlenika GMV, u radu skupa sudjelovali su i Nataša Mihinjač, kustos/bibliotekar GMV, prof. povijesti Marko Dolar te apsolventica arheologije i povijesti Martina Jalšovec kao volonteri.

Kao uvod u skup 11. listopada je u palači Herceger, dijelu GMV, održana Sjednica Središnjeg odbora HAD da bi sam skup, pod nazivom *Arheologija varaždinskog kraja i srednjeg Podravlja*, otpočeo sljedeći dan, tj. u utorak 12. listopada te se nastavio u prijepodnevnim satima srijede. Od mnoštva izlaganja, posebno je zanimljivo bilo ono dr. sc. Marka Dizdara koji je na temelju istraživanja na lokalitetu Osijek – Zeleno polje predložio novi naziv, grupa Osijek, za do sada samo geografski imenovanu, tzv. srijemsku grupu kasnog starijeg željeznog doba. Jednako tako važan je i uvijek potreban poticaj na razmišljanje i reviziju starih, čvrsto ukorijenjenih ideja na što su u svojem izlaganju pozvale Slavica Filipović i Darija Ložnjak-Dizdar. Osim stalne potrebe za promjenom zastarjelih spoznaja, u svakoj je znanosti, pa tako i u arheologiji, potrebno prestanto razmišljati o ukupnosti dostupnih podataka bez zanemarivanja naoko nevažnih detalja na što je u svojem izlaganju o klesarskim oznakama izvršno upozorila Lada Prister.

Na skupu se posebno obratila pozornost na rad varaždinskog arheologa i prvog kustosa današnjeg Arheološkog odjela GMV, Stjepana Vukovića. U pozdravnom govoru okupljenim sudionicima skupa, njegova nasljednica, Marina Šimek istaknula je njegov predani rad na otkrivanju novih arheoloških lokaliteta diljem Varaždinske županije, iznimno poznavanje arheološke teorije i prakse te zasluženu titulu začetnika eksperimentalne arheologije u Hrvatskoj. Trajanje skupa se poklopilo sa 105. godišnjicom rođenja tog iznimnog znanstvenika te je izaslanstvo Hrvatskog arheološkog društva i Gradskog muzeja

Varaždin posjetilo njegov grob na varaždinskom gradskom groblju i položilo vijenac.

Popodnevi sati srijede bili su rezervirani za predstavljanje novih izdanja HAD. Poimence, radi se o objavi izlaganja sa sličnih znanstvenih skupova: skup pod naslovom *Arheološka istraživanja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji* održan u Dubrovniku (18. - 12. listopada 2005.) objavljen je u svesku 24/2010., skup naslovljen *100 godina Arheološkog muzeja Istre u Puli; Nova istraživanja u Hrvatskoj* održan u Puli (8. - 12. listopada 2002.) u svesku 25/2010. te skup s temom *Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu* održan na Visu (13. - 16. listopada 2009.) u svesku 26/2010.

Službeno je znanstveni skup zaključen Godišnjom skupštinom HAD kojom prilikom je za iznimno uspješnu izložbu *Arheologija i turizam u Hrvatskoj* godišnjom nagradom "Josip Brunšmid" nagrađen Sanjin Mihelić, viši kustos Prapovijesnog odjela Arheološkog muzeja Zagreb. Završetak skupa obilježen je zajedničkim noćnim razgledom varaždinskog Starog grada uz vodstvo Miroslava Klemma, muzejskog savjetnika Kulturno-povijesnog odjela GMV.

Iznimno uspješan i zanimljiv cjelodnevni izlet, koji je sudionike skupa trebao upoznati sa značajnim arheološkim lokalitetima i drugim zanimljivostima Varaždinske županije, potrajao je cijeli četvrtak, 14. listopada, a dan je zaključen zajedničkom večerom u hotelu Turist. Voditelji izleta bili su Marina Šimek, Spomenka Težak i Miroslav Klemm, arheologinje Marijana Korunek i Maja Grgurić uz pomoć Petre Rutić, Nataše Mihinjač i Martine Jalšovec.

U izlet je bio uključen razgled divovskog tumula kod sela Jalžabet te kratko predavanje o važnijim spoznajama o tom lokalitetu i njegovoj neposrednoj okolini. Na lokalitetu Aque Iasae, tj. značajnom antičkom kupališnom kompleksu u Varaždinskim Toplicama stručno vodstvo pružila je Spomenka Vlahović, ravnateljica Zavičajnog muzeja tog grada. Izlet je nastavljen razgledom višeslojnog grobišnog, crkvenog i obrambenog lokaliteta u centru grada Ivancica koji je predstavio voditelj tamošnjih istraživanja dr. sc. Juraj Belaj iz Instituta za arheologiju. Odmak od arheologije pružio je posjet "Frišćićevom mlinu", rekonstruiranoj vodenici u Prigorcu, te zakuska u obližnjem restoranu. Izlet je nastavljen posjetom znamenitoj špilji Vindiji gdje je kratko, ali vrlo zanimljivo izlaganje o značaju ovog lokaliteta na svjetskoj razini održao Jakov Radovčić. Nakon Vindije i kratkog zaustavljanja kod štandova lokalne udruge mladih "Zraka sunca", izlet je nastavljen posjetom burgu Vinica. U arheološkom pogledu iznimno dobro očuvan burg iz XV. st. tek je nedavno oslobođen biljnog okova te je omogućeno njegovo oprezno razgledavanje. Kod burga je grupu pozdravio načelnik Općine Vinice Marijan Kostanjevec, a o samom lokalitetu je kratko govorila Marijana Korunek. Nakon razgleda Vinice, izlet je završen povratkom u Varaždin.

Petak je, kao posljednji dan godišnjeg okupljanja arheologa Hrvatske, bio rezerviran za tematski kolokvij pod nazivom *Arheologija kasnog srednjeg i ra-*

nog novog vijeka koji je vodila Helga Zglav-Martinac, viši kustos Gradskog muzeja Split. Iznimno bogata spoznajama, ali često strukovno zanemarena, arheologija ovih razdoblja ovdje je dostojno obrađena, a njezini su istraživači dobili priliku iznijeti svoja otkrića i zapažanja. Preplet arheoloških i povijesnih dostignuća ovdje posebno dolazi do izražaja, a sami materijalni dokazi koje iznosi arheologija u mnogome olakšavaju rad kolega znanstvenika zbog čega ova grana arheologije mora izboriti svoje zasluženo mjesto unutar matične znanosti.

Kao sastavni dio znanstvenog skupa i kolokvija izloženo je osamnaest stručnih plakata većim dijelom vezanih uz temu kolokvija koji će uskoro biti ponovno izloženi u Arheološkom muzeju Split. Uz skup su također bile vezane u prizemlju palače Herceger postavljene izložbe: *Iz srednjega u novi vijek: Varaždinski Stari grad i Projekt Bastion* (Marina Šimek, Miroslav Klemm i Spomenka Težak), *Antička vojna blagajna iz Petrijanca?* (Spomenka Težak) i *Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj* (Jacqueline Balen i Sanjin Mihelić).

Martina Jalšovec

Osvrt na znanstveni skup “Prvi svjetski rat u Koprivnici i Podravini” (19. 11. 2010.)

U organizaciji Povijesnog društva Koprivnica i Društva za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju, u Gradskoj vijećnici Koprivnica održan je 19. studenog 2010. znanstveni skup “Prvi svjetski rat u Koprivnici i Podravini”. Bio je to već 15. znanstveni skup koprivničkih povjesničara koji se tradicionalno održava u studenom, povodom dana Grada. Skup je otvorio dr. Hrvoje Petrić, potpredsjednik Društva, koji se u svom referatu osvrnuo na historiografiju o Prvom svjetskom ratu u Podravini. Iako se radilo o velikom svjetskom sukobu kojim je ujedno okončano višestoljetno razdoblje državne zajednice s Austrijom i Mađarskom, kroz cijeli se skup protezala konstatacija o nedovoljnoj istraženosti tog razdoblja. Kao dobar i relativno neistražen izvor predstavljaju časnički i vojnički dnevnik, župske kronike, izvješća o ranjenim i preminulim iz koprivničke bolnice. Na području koprivničke Podravine postoje samo 3 spomenika posvećena poginulim u Prvom svjetskom ratu. Mr. Igor Despot govorio je situaciji u sjeverozapadnoj Hrvatskoj u predratnom razdoblju (vrijeme Balkanskih ratova). Za povijest je to osobito zanimljivo razdoblje jer nisu izlazile lokalne novine zbog ukidanja ustavnog stanja u Bansknoj Hrvatskoj 31. 3. 1913. godine. Izvanrednim mjerama ukinut je Sabor, a zemljom je, umjesto bana, upravljao komesar. To je izazvalo izljeve nezadovoljstva i masovnije prosvjede poput Đačkog štrajka ili velikog prosvjeda u Varaždinu. Stanovništvo je pogodila i financijska kriza, mobilizacija muškaraca, pojava kolere, cenzura

DRUŠTVO POVJESNIČARA GRADA VARAŽDINA
I VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

UDK 94(497.5-37Varaždin)
ISSN 1848-0837

**HISTORIA VARASDIENSIS
ČASOPIS ZA VARAŽDINSKU
POVJESNICU**

1

VARAŽDIN, 2011.

Nakladnik / Publisher

Društvo povjesničara grada Varaždina i Varaždinske županije

Za nakladnika / For the Publisher

Spomenka Težak

Uredništvo / Editor's board

Rajko Guščić, prof. (Varaždin)	Magdalena Lončarić, prof. (Varaždin)
dr. sc. Vladimir Huzjan (Varaždin)	MSc Ivan Obadić (Zagreb)
mr. sc. Suzana Jagić (Ivanec)	Spomenka Težak, prof. (Varaždin)
Ivančica Jež, prof. (Ludbreg)	dr. sc. Hrvoje Petrić (Zagreb)
mr. sc. Siniša Krznar (Zagreb)	Kruno Sudec (Varaždin)

Kontakti Uredništva / Editor's office

Franjevački trg 6, 42 000 Varaždin; tel/fax. 042/658 762;
e-mail: historiavarasdiensis@gmail.com

Glavni i odgovorni urednici / Editors in Chief

dr. sc. Hrvoje Petrić, MSc Ivan Obadić

Savjet časopisa / Journal's council board

dr. sc. Juraj Belaj (Zagreb), dr. sc. Neven Budak (Zagreb), dr. sc. Dragutin Feletar (Koprivnica), mr. sc. Ernest Fišer (Varaždin), PhD Zoltán Gózszy (Pečuh), dr. sc. Željko Holjevac (Zagreb), Siniša Horvat, prof. (Varaždin), dr. sc. Andrej Hozjan (Maribor), Damir Hrelja, prof. (Varaždin), dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević (Zagreb), Miroslav Klemm, prof. (Varaždin), dr. sc. Nevenka Krklec (Varaždin), dr. sc. Mirjana Matijević-Sokol (Zagreb), dr. sc. Janko Pavetić (Varaždin), prof. emeritus Franjo Ruža (Varaždin), akademik Franjo Šanjek (Zagreb), Marina Šimek, prof. (Varaždin), mr. sc. Eduard Vargović (Varaždin), PhD Leopold Toifl (Graz)

Grafički urednik / Graphic editor

Kruno Sudec

Naklada / Copies

300

Priprema i tisak / Layout and Print

Tiskara Zelina d. d. - Sv. Ivan Zelina

Časopis izlazi jednom godišnje. Cijena primjerka iznosi 100 kuna.

Časopis se objavljuje novčanom potporom Grada Varaždina, Varaždinske županije, Vindije d. d. i Bernarde Nova d. o. o.

Korice: Kartuša sa Sotterova atlasa iz 18. st. koji se čuva u Državnom arhivu u Varaždinu

Autor i oblikovanje korica: Kruno Sudec

Konačno oblikovanje i priprema korica za tisak: Studio Fotak